

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

25. maj 2005

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens forslag til rådsforordning om handel med visse anordninger og produkter, der kan anvendes til henrettelse, tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Kommissionens dok. 14597/04 COMER 203 af 12. november 2004.

23. maj 2005

/sml

Kommissionens forslag til Rådskonordning om handel med visse anordninger og produkter, der kan anvendes til henrettelse, tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling

eller straf. Kommissionens dok. 14597/04 COMER 203 af 12. november 2004.

Resumé

Kommissionen har stillet forslag om forbud mod handel med visse anordninger og instrumenter, der kan anvendes til afstraffelse, tortur eller anden inhuman eller nedværdigende behandling eller afstraffelse og om kontrol/tilladelse til handel med visse produkter, der skal anvendes til formål, der ikke omfatter tortur, men som kunne anvendes i så henseende.

Forslaget skal bidrage til at forhindre overtrædelse af den grundlæggende menneskeret til ikke at blive udsat for tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, som understreget i retningslinierne for en EU-politik, der blev vedtaget af Rådet (almindelige anliggender) den 9. april 2001.

Forslaget medfører behov for at ændre våbenloven (Justitsministeriet) og bemyndigelsesloven (ØEM), således at strafferammen ved overtrædelse af forordningen bliver ens.

Forslaget er i fuld overensstemmelse med dansk politik på området, og regeringen vil arbejde for en snarlig vedtagelse og gennemførelse.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har fremlagt et forslag til Rådsforordning om at indføre en særlig handelsordning for visse anordninger og produkter, der kan anvendes til tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. En sådan ordning skal bidrage til at forhindre overtrædelse af den grundlæggende menneskeret til ikke at blive udsat for tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Dette er et af Den Europæiske Unions vigtigste mål i retningslinierne for en EU-politik med hensyn til tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, der blev vedtaget af Rådet (almindelige anliggender) den 9. april 2001. Disse retningslinier udtrykker klart, at EU's holdning er at forhindre anvendelse, fremstilling og forhandling af sådanne anordninger.

Forslagets indhold

Forslaget, der har hjemmel i Traktatens artikel 133 om handel, omfatter

1. totalforbud mod import og eksport samt teknisk assistance af visse instrumenter og produkter, der kan anvendes til afstraffelse, tortur eller anden inhuman eller nedværdigende behandling eller afstraffelse, f.eks. guillotiner, galger og elektriske stole, jf. forslaget bilag II,
2. nationale myndigheders mulighed for tilladelse til eksport af visse produkter, der potentielt kan anvendes til tortur og lign., men som er beregnet til anden anvendelse, f.eks. hånd- og fodlænker og håndjern, jf. forslaget bilag III.

Forslaget indeholder endvidere en bestemmelse om, at medlemslandene er forpligtiget til at sikre sig de nødvendige straffeforanstaltninger i de nationale regelsæt i tilfælde af overtrædelse af forordningens bestemmelser om import og eksport.

Fra offentliggørelsen af forordningens vedtagelse har medlemslandene 12 måneder til at klargøre den nationale følgelovgivning, som forordningen nødvendiggør.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres i sager, der omhandler handelsforhold med tredjelande. Europa-Parlamentet har senest den 3. oktober 2001 vedtaget en resolution, hvori der henstilles til Kommissionen at fremsætte forslag om indførelse af et passende fællesskabsinstrument, der forbyder handel med visse instrumenter, hvis praktiske anvendelse har afsløret en risiko for misbrug.

3. Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes ikke at have betydning i forhold til nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Forslagets vedtagelse vil afstedkomme ændringer i våbenloven og i lov om anvendelse af visse af De europæiske Fællesskabers retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande (bemyndigelsesloven).

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg. Der er ikke modtaget bemærkninger.

6. Andre landes holdninger

Forslaget møder generel opbakning blandt medlemslandene. Forslaget forventes vedtaget af Rådet inden sommer.

7. Foreløbig dansk holdning

Forslaget er i fuld overensstemmelse med dansk politik. Bekæmpelsen af tortur er en særlig mærkesag for Danmark. Kravet om indgreb over for handel med tortur-instrumenter indgår i den af Danmark fremlagte resolution mod tortur, som FN's Menneskerettighedskommission vedtog med konsensus den 19. april 2005. Alle EU-lande var medforslagsstillere på resolutionen.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forordningen indebærer, at våbenloven bør ændres, så det ovenfor beskrevne område, hvor forordning og lov overlapper hinanden, undtages fra våbenloven.

Herudover kan der blive tale om at hæve den gældende strafferamme i § 2, stk. 3, i bemyndigelsesloven, så der ud over bødestraf tillige bliver mulighed for at idømme fængselsstraf for overtrædelse af forordningen.

Kommissionens forslag forventes ikke at afføde et nævneværdigt antal ansøgninger til danske myndigheder om tilladelse til eksport eller import af pågældende produkter.

Det forventes, at administrationen af ordningen næppe vil indebære en administrativ byrde af nævneværdig karakter. Administrationen forventes at kunne gennemføres inden for de allerede bevilgede rammer. Forslagets vedtagelse forventes således ikke at få statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.